

Významné životné jubileum Prof. RNDr. Jaromíra Demka, DrSc.

Prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc. se narodil 14.8.1930 v Sokolnicích.

Absolvent Masarykovy univerzity v Brně v roce 1952 v oboru učitelství (přírodopis – zeměpis-chemie) na pedagogické fakultě a odborné fyzické geografie na přírodovědecké fakultě. Rigorózní řízení (RNDr.) v roce 1952 a obhajoba kandidátské disertační práce (CSc.) v roce 1956 (školitel prof. Dr. Jan Krejčí). Posléze jako inženýrský geolog působí v Centroprojektu Gottwaldov (1955 – 1958). V roce 1958 byl přijat prof. Dr. F. Vitáskem do Kabinetu pro geomorfologii Československé akademie věd v Brně. Množství terénních zkušeností, odborná erudice a pedagogická činnost vedou ke zpracování a obhájení habilitační práce o vývoji svahů v roce 1966 na tehdejší Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně (UJEP) v Brně. Doktorskou práci (DrSc.) vycházející z prací v periglaciálních zónách Sibíře a Dálného východu, Evropy a Severní Ameriky zdárně obhájil na Slovenské akademii věd v Bratislavě (1973). V roce 1960 byl pověřen vedením Kabinetu pro geomorfologii ČSAV, který se pod jeho vedením postupně z málo početného pracoviště mění na uznávaný Geografický ústav ČSAV v Brně. V Geografickém ústavu ČSAV působí jako ředitel v letech 1963 – 1978. Po odvolání z funkce ředitele ústavu nastupuje v roce 1978 jako docent geomorfologie na katedru geografie Přírodovědecké fakulty univerzity Jana Evangelisty Purkyně (od roku 1990 znovu Masarykova univerzita v Brně). Odtud přechází roku 1987 na přírodovědeckou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, kde působí v letech 1988 až 1995 jako vedoucí katedry geografie a didaktiky geografie. V roce 1992 získává Jaromír Demek za univerzitní pedagogickou činnost z rukou prezidenta republiky titul profesor fyzické geografie. Po odchodu do důchodu je v letech 1995 až 1999 zaměstnán jako profesor na katedře životního prostředí PřF UP v Olomouci. Po odchodu z UP v Olomouci přechází zpět do Brna na katedru geografie pedagogické fakulty MU v Brně (1999 – 2003). V období 2005 – 2006 je odborným pracovníkem Agentury ochrany přírody a krajiny ČR na detašovaném pracovišti v Brně a posléze od roku 2006 výzkumným pracovníkem oddělení krajinné ekologie Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i. Průhonice. Externě přednáší od roku 2004 základy geografie na katedře hu-

mánní environmentalistiky fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Vědecká specializace:

Prof. RNDr. Jaromír Demek se od počátku své vědecké práce specializoval na oblast věd o Zemi, a to především na geomorfologii. Jeho odbornou kariéru nasměrovali jeho učitelé přední čeští geomorfologové prof. RNDr. J. Krejčí DrSc. a prof. Dr. František Vitásek DrSc., člen korespondent ČSAV. Významně se podílel na geomorfologickém výzkumu a mapování nejen na území Československa – mezinárodně uznávané publikace o metodách geomorfologického mapování z let 1972 – 1982 vydané jak doma, tak v zahraničí jsou toho důkazem. Na Geografickém ústavu ČSAV v Brně vedl řadu výzkumných programů, např. tým odborníků (1973 – 1978) zpracovávajících soubor fyzicko-geografických, socioekonomických map a map životního prostředí České socialistické republiky. Spolupracoval se zemřelým prof. C. Embletonem (Velká Británie) na vydání monografie o geomorfologii Evropy. Byl po tři funkční období (1968 – 1990) prezidentem mezinárodní Komise geomorfologického výzkumu a mapování Mezinárodní geografické unie (IGU). Rada prací z polárních regionů a periglaciální geomorfologie provedených zejména ve spolupráci se známým sibiřským Institutem merzlotovedenija RAN v Jakutsku je citována ve světových učebnicích. Věnuje se i výzkumu krasových území. Významnou publikací byl Zeměpisný lexikon Hory a nížiny ČSR vydaný v roce 1987. Teoretickou, strukturní a dynamickou geomorfologii přednášel na univerzitách v Brně a Olomouci po více než 40

Prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc.

Foto: Jana Borská

let. Přednášel i nauku o krajině a krajinnou ekologii. Jeho kniha o aplikaci systémové teorie při výzkumu krajiny vyšla i v zahraničí. Pro potřeby výuky shromáždil množství materiálu publikovaného v mnoha vysokoškolských skriptech a učebnicích i v učebnicích zeměpisu pro střední a základní školy. V letech 1999 – 2009 se podílel na zpracování geomorfologických charakteristik regionálních svazků ediční řady Chráněná území ČR včetně svazku Jeskyň. V roce 2006 byl s P. Mackovčinem editorem druhého přepracovaného vydání Zeměpisného lexikonu ČR. Má významný podíl na mapovém obsahu Atlasu krajiny ČR (2007 – 2010). Celkem se Jaromír Demek autorsky podílel na vydání více než 500 publikací v České republice, Československu a rovněž v zahrani-

čí. Za svoji práci byl zvolen řádným členem akademie LEOPOLDINA – Německé národní akademie (SRN), je čestným členem našich i zahraničních vědeckých společností a nositelem čestných medailí našich i zahraničních univerzit a vědeckých společností. Absolvoval přednáškové pobyty v řadě zemí (1994 USA).

Během své více než 50 – ti leté odborné dráhy vychoval nejen nesčetně studentů, ale i řadu odborníků, kteří se prosadili nejen v československé a české geomorfologii.

Peter Mackovčín, Marek Křížek